

ЕКОНОМІКО -ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

DOI: 10.32620/cher.2019.1.04

Постановка проблеми. Економічні міграційні процеси, до яких активно залучається Україна, вимагають дослідження, оскільки призводять до перерозподілу трудових ресурсів між країнами, спричиняють низку серйозних демографічних і соціально економічних проблем. Проведено історико правовий аналіз українсько польських економічних відносин в ХХ ст. *Метою статті* є визначення історико-правових передумов становлення розвитку сучасного стану регулювання економічних міграційних процесів та його договірно правового забезпечення виявлення перспективних напрямів економічного співробітництва. *Об'єкт дослідження* – економічні відносини України і Республіки Польща як суб'єктів міжнародного економічного співробітництва в історико правовому контексті державотворення. *Методи, використані в дослідженні.* Методологічне підґрунтя дослідження становить система наукових методів застосованих у комплексі для досягнення мети та вирішення поставлених завдань. Діалектичний метод дав можливість обґрунтувати причино наслідкові зв'язки подій у процесі становлення і розвитку українсько польських економічних відносин. Історичний метод застосовано при вивченні історичного досвіду хронології подій і фактів що дозволило виділити періоди розвитку таких відносин. Для одержання дослідницьких висновків використано також загальнонаукові системний та логічний методи. Дослідження правових положень, договорів, окремих норм та понять вимагає застосування спеціально юридичного та порівняльно правового методів. Емпіричною базою стали міжнародні конвенції двосторонні договори, законодавчі акти України і Республіка Польща, довідкова література. *Гіпотеза дослідження.* Українсько-європейські зв'язки в міграційних процесах мають тривалу історію що обумовлено географічною близькістю та спільним кордоном. Зв'язки між Україною та державами-членами ЄС мали періоди піднесення та спаду. Їх головною ознакою стала еволюційність на постійне розширення та поглиблення міжрегіональної співпраці в господарському житті. *Виклад основного матеріалу.* Розвиток економічних міграційних процесів їх договірно правового та інституційного забезпечення Україна розпочала в останні десятиріччя ХХ ст. Змінив склад працівників, в яких зацікавлені Європейські країни у галузі високих технологій, біотехнологій, освіти, охорони здоров'я приймаючи країни збільшили приплив кваліфікованих трудових мігрантів. Одним з основних мотивів еміграції для кваліфікованих спеціалістів України стала різниця в рівні оплати праці, соціально-культурна система, правова система, екологічна ситуація, економіка держави. *Оригінальність та практичне значення дослідження* полягає у можливості використання його теоретичних положень у науково дослідницькій сфері для подальших загальнотеоретичних досліджень становлення і розвитку українсько польського співробітництва як теоретичного підґрунтя для удосконалення подальшого регулювання економічних міграційних процесів в тому числі на міжрегіональному та транскордонному рівні при прийнятті правових рішень. *Висновки дослідження.* Комплексним дослідженням джерельної бази вітчизняної та зарубіжної історіографії доведено що економічні міграційні процеси України і Республіка Польща є історично зумовленим процесом двох держав із спільною історією і спільним кордоном який базується на принципах економічних стосунків та знаходяться в тісному зв'язку з внутрішнім соціально економічним і політичним розвитком двох сусідніх держав.

Ключові слова:

договірне нормативно-правове регулювання, євро регіон, соціально-економічне регулювання, політичне регулювання, міграційна політика.

ECONOMIC AND LEGAL FRAMEWORK FOR REGULATION OF INTERNATIONAL MIGRATION PROCESSES

Formulation of the problem. European migration processes, which Ukraine is actively involved with, require research, as they lead to redistribution of labor resources between countries, cause a series of serious demographic and socio-economic problems. *The purpose of the research* is to determine the historical and

¹ **Комар Руслана Олександрівна**, старший викладач кафедри «Фінанси», Національний аерокосмічний університет ім. М.С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Komar Ryslana, Senior Lecturer of Finances Department National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: 0000-0003-0360-884X

e-mail: r.komar@khai.edu

legal preconditions for the development of a modern state of regulation of economic migration processes and its contractual and legal support for identifying promising areas of economic cooperation. *The object of the research* is the economic relations of Ukraine and the Republic of Poland as subjects of international economic cooperation in the historical legal context of state formation. *Methods used in the research.* The methodological basis for the study is the system of scientific methods used in the complex to achieve the goal and solve the tasks. So the dialectical method made it possible to justify the cause of the consequential events in the process of the formation and development of Ukrainian-Polish economic relations. The historical method has been used in studying the historical experience of the chronology of events and facts that allowed to distinguish the periods of development of such relations. In order to obtain research findings, also general scientific system and logical methods are used. The study of legal provisions, treaties, separate norms and concepts required the application of special legal and comparative legal methods. The international conventions of bilateral treaties, legislative acts of Ukraine and the Republic of Poland, reference books, etc. have become an empirical basis. *The hypothesis of research.* Ukrainian research hypothesis European links in migration processes have a long history due to geographical closeness and common border. The ties between Ukraine and the EU member states had periods of rise and fall. Their main feature was evolution in the continuous expansion and deepening of interregional cooperation in economic life. *The statement of basic materials.* The development of economic migration processes of their contractual legal and institutional support Ukraine began in the last decades of the twentieth century. Changed the composition of the workers in which interested European countries in the field of high technologies, biotechnology, education, health care taking countries have increased the flow of skilled labor migrants. One of the main motives for emigration for qualified specialists in Ukraine is the difference in the level of remuneration, socio-cultural system, legal system, ecological situation, the state's economy. *Originality and practical significance of the research* is to use its theoretical positions in the scientific research area for further general theoretical studies of the formation and development of Ukrainian-Polish cooperation as a theoretical basis for improving the further regulation of economic migration processes, including at the interregional and transboundary level when making legal decisions. *Conclusions of research.* A comprehensive study of the source of domestic and foreign historiography has proved that the economic migration processes of Ukraine and the Republic of Poland are historically predetermined by the process of two states with a common history and a common border based on the principles of economic relations and are in close connection with the internal socio-economic and political development of the two neighboring states.

Key words :

contractual normative legal regulation, Euroregion, social and economic regulation, political regulation, migration policy.

**ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ ОСНОВИ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ
МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Постановка проблеми. Економічні міграційні процеси в яких активно учає Україна, потребує дослідження. Перерозподіл трудових ресурсів між країнами, викликає ряд серйозних демографічних і соціально-економічних проблем. Проведений історичний правовий аналіз економічних відносин між Україною і Республікою Польща. *Ціль статті* – визначити історико-правові передумови становлення розвитку сучасного стану регулювання економічних міграційних процесів і їх договірно правового забезпечення і виявлення перспективних напрямків економічного співробітництва. *Об'єкт дослідження* – економічні відносини України і Республіки Польща як суб'єктів міжнародного економічного співробітництва в історично правовому контексті держави. *Методи, використані в дослідженні.* Методологічне підґрунтя дослідження складає система наукових методів застосовуваних в комплексі для досягнення цілі і рішення поставлених завдань. Так діалектичний метод дав можливість обґрунтувати причинно наслідкові зв'язки подій в процесі становлення і розвитку української польських економічних відносин. Історичний метод застосований при вивченні історичного досвіду хронології подій і фактів що дозволило виділити періоди розвитку таких відносин. Для отримання дослідницьких висновків використано також загальнонаукові системний і логічний методи. Дослідження правових положень, договорів, окремих норм і понять вимагало застосування спеціально юридичного і порівняльного правового методів. Емпіричною базою стали міжнародні конвенції двосторонні договори, законодавчі акти України і Республіка Польща, посилання література і тому подібне. *Гіпотеза дослідження.* Україна європейські зв'язки в міграційних процесах мають тривалу історію що обумовлено географічною близькістю і спільною межею. Зв'язки між Україною і державою

ствами-членами ЕС були періоди підйому і спаду. Їх головним признаком стала еволюційна на постійне розширення і углублення міжрегіонального співробітництва в господарській житті. *Изложение основного материала.* Розвиток економічних міграційних процесів їх договірно правового і інституційного забезпечення України почався в останні десятиліття ХХ в. Змінив склад працівників, в яких зацікавлені Європейські країни в області високі технології, біотехнології, освіти, охорони здоров'я приймаючи країни збільшили приток кваліфікованих трудових мігрантів. Одним з основних мотивів еміграції для кваліфікованих спеціалістів України стала різниця в рівні оплати праці, соціально-культурна система, правова система, екологічна ситуація, економіка держави. *Оригинальность и практическое значение исследования* заключається в можливості використання його теоретичних положень в науково дослідницькій сфері для подальших загальнотеоретичних досліджень становлення і розвитку українсько-польського співробітництва як теоретичного основи для удосконалення подальшого регулювання економічних міграційних процесів, в тому числі на міжрегіональному і прикордонному рівні при прийнятті правових рішень. *Выводы исследования.* Комплексним дослідженням літературної бази вітчизняної і зарубіжної історіографії доведено, що економічні міграційні процеси України і Республіка Польща є історично обумовленим процесом двох держав з загальною історією і загальною межею, оснований на принципах економічних відносин і знаходяться в тісній зв'язі з внутрішнім соціально-економічним і політичним розвитком двох сусідніх держав.

Ключевые слова:

договірне нормативно правове регулювання, євро регіон, соціально економічне регулювання, політичне регулювання, міграційна політика.

Постановка проблеми. Міграційні процеси та їх регулювання у світі в цілому та в об'єднаній Європі набувають вирішального стратегічного значення для регіональних економік окремо взятих країн у зв'язку з тим, що міжнародні міграційні потоки, з одного боку, корелюють міжнародними фінансовими потоками, а з іншого, впливають на демографічне становище країни. Економічні міграційні процеси, до яких активно залучається Україна, вимагають дослідження, оскільки призводять до перерозподілу трудових ресурсів між державами, спричиняють низку соціально економічних проблем. Зростання міграційних потоків і можливі негативні наслідки цього явища вимагають розробки моделі ефективною політики регулювання економічних міграційних процесів. В процесі розвитку і трансформації будь-яких економічних відносин між державами, міграції населення відображаються у міграційній політиці, яка впливає на кількісні і якісні параметри міграційних потоків (легальна та нелегальна міграція). Демографічна ситуація у приймаючих країнах робить зміни у міграційній політиці, та впливає на ситуацію у інших країнах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній день досить актуальним стало питання трудової міграційної політики та трудової міграції. Її масштаби, причини та наслідки для світової економіки досліджу-

ються фахівцями різних галузей наук – істориками, економістами, юристами: М. В. Буromенський, О. О. Зеленко, А. В. Калабухова, Т. В. Калінеску, Е. М. Лібанова, О. А. Маліновська, С. І. Пирожков, Я. В. Петрова, О. В. Позняк, Л. Рибаківський, Д. С. Ревенко, Н. Тиндик, А. Хомра, Ю. О. Цевух, В.І. Ярошенко та ін.

Разом з тим слід констатувати відсутність комплексного загальнотеоретичного дослідження історико правових засад становлення і розвитку економічних міграційних процесів. Теоретичні аспекти на тему міграційної політики знайшли висвітлення в наукових працях зарубіжних вчених: Е. Равенштейн, Е. Лі, А. Бельська, М. Дуцик, П. Качмарчик та інші.

Визначення міграційної політики різноманітні за змістом. Так, О. Малиновська до міграційної політики зараховує систему правових, фінансових, адміністративних і організаційних заходів держави та недержавних установ що до регулювання міграційних процесів з позицій міграційних пріоритетів, кількісного та якісного складу міграційних потоків, їх соціальної, економічної та демографічної структури [5, с. 44]. Н. Тиндик стверджує, що міграційна політика України – це комплекс державних і міждержавних заходів, які повинні передбачати, щонайменше, багатовимірний та різноплановий контроль за переміщенням громадян України, іноземців і осіб без громадянства, особливо в транскор-

донному просторі [11]. На думку А. Хомри, міграційна політика – це комплекс розробок і заходів, спрямованих на формування необхідних потоків і необхідності інтенсивності міграції населення [12, с. 50].

В останні десятиріччя Україна є одним із найбільш активних учасників трудових міграційних процесів, спостерігається збільшення масштабів міграції кваліфікованих кадрів між Україною та багатьох країн-членів ЄС, частина яких набула статусу емігрантів. Число українських трудових мігрантів впливають на економічний розвиток, ринки праці країн їх походження і приймаючих країн зокрема. Ураховуючи неоднозначність і загрозовий характер впливу стрімкого зростання зовнішньої трудової міграції на економіку країни, міграційну політику, регулювання міграційних процесів має стати невід’ємною складовою національної стратегії розвитку та сприяти розв’язанню демографічних і соціально-економічних проблем.

Метою статті є визначення історико-правових передумов становлення розвитку сучасного стану регулювання економічних міграційних процесів та його договірно правового забезпечення, виявлення перспективних напрямів економічного співробітництва. розкриття міграційної політики що відбуваються в Україні та в межах ЄС, з’ясувати їх вплив на соціально-економічну ситуацію в країні, а також визначення державної політики регулювання міграційних процесів як національному, так і міжнародному рівнях.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток економічних міграційних процесів їх договірно правового та інституційного забезпечення Україна розпочала в останні десятиріччя ХХ ст., змінив склад працівників, в яких зацікавлені Європейські країни у галузі високих технологій, біотехнологій, освіти, охорони здоров’я приймаючи країни збільшили приплив кваліфікованих трудових мігрантів. Одним з основних мотивів еміграції для кваліфікованих спеціалістів України стала різниця в рівні оплати праці, соціально-культурна система, правова система, екологічна ситуація, економіка держави. Однак, при великих потоках мігрантів важко виявити рівень їх освіти і що вони можуть привнести як кваліфіковані кадри до країн-членів ЄС.

Україну залишають працюючі, ініціативні, освічені громадяни нашої країни.

Найпопулярнішою країною для роботи та життя українців є Польща. Українсько польські зв’язки в сфері трудової міграції мають тривалу історію, що обумовлено географічною близькістю та спільним кордоном, спільністю історичного минулого, культурних цінностей та інтересів.

Починаючи з 1989-1999 рр. відбувається різке поживавлення імміграції до Польщі. Цей період характеризується «відкриттям кордонів» та укладенням двосторонніх угод між Польщею та країнами Європи, перш за все з Німеччиною. У той же час, у Польщі ухвалюються два документи, що регулюють працю іноземців на її території: Закон про зайнятість 1989р. і Закон про зайнятість та протидії безробіттю 1991р. У тих нормативно-правових актах знайшли відображення питання про зайнятість іноземців на території Польщі, зокрема щодо видачі дозволів на працевлаштування в Польщі на певний срок.

Між Україною та Польщею склалася сприятлива ситуація для налагодження двосторонньої співпраці в промисловій галузі на міждержавному та регіональному рівнях. Угода між Урядом України та Урядом Республіки Польща про взаємне працевлаштування працівників від 16.02.1994р. відіграють також вирішальну роль співпраці двох держав у сфері трудової міграції.

Тому виникає проблема такого мотиваційного механізму, який би враховував як матеріальну мотивацію, а також виявляв і реалізовував нематеріальну зацікавленість працівників України [10, с. 207].

Суттєвому впливу на процес міграції в Європі мало розширення і впровадження безвізового режиму між Європейськими країнами, що змінило характер та напрямки міграційних процесів та кількість трудових мігрантів. Необхідно відмітити, що розширення ЄС суттєво вплинуло на потоки мігрантів всередині Союзу держав-членів [13, с. 213-218].

В Європі трудові мігранти зустрічаються з труднощами в процесі адаптації, формують нові етнічні групи, безперешкодно будують культурну складову суспільства. Договір між Україною і Республікою Польщею про добросусідство, дружні відносини і співробітництво, ратифікований Постановою ВР №2611-ХІІ від 17.09.1992 р. провів політичну стратегію у зовнішніх відносинах

політики найбільшого сприяння соціально-економічному співробітництві, що для здійснення посиленої підтримки та допомоги щодо повноцінного вступу в загальноєвропейські структури.

Свобода пересування трудових мігрантів вимагає впровадження однакових соціальних, податкових правил та рівності у соціальному забезпеченні між працівниками держави-члена, що є її громадянами, та іноземними працівниками, що мають громадянство інших держав-членів. Крім того, в ДЄЕС закріпив, що Співтовариство та держави-члени мають сприяти покращенню умов праці та життя працівників. При цьому трудову міграцію громадян в ЄС було навіть віднесено до елементів спільного ринку.

Науково-практичні дослідження є складним соціально-економічним явищем. Трудові мігранти прагнуть знайти кращу роботу та жити в країнах з вищим рівнем життя, уникнути проблем соціальних, економічних, політичних та правових у власній країні. Завдяки своєму геополітичному та гео економічному розташуванню Україна і Польща мають значні потенційні можливості перспективи розвитку та впровадження інноваційних форм і методів міжрегіонального і транскордонного співробітництва.

Хартію Співтовариств про основні соціальні права працівників, Документ 994_044 від 09.12.1998р., підписали всі держави-члени ЄЕС за виключенням Великої Британії.

Хартія була присвячена захисту прав працівників, передусім працівників-мігрантів, які скористалися свободою руху робочої сили. Розділ I Хартії передбачав:

1) «кожен працівник ЄЕС повинен мати право вільного переміщення по території Співтовариства ...»;

2) «свобода переміщення повинна давати право кожному такому працівнику вибрати будь-яке заняття чи професію в ЄЕС на основі принципів рівноправності, що стосується працевлаштування, умов праці та соціального захисту в країні прийому»;

3) розбудова єдиного економічного простору Співтовариства в обов'язковому порядку підкріплюється соціальним забезпеченням його працівників.

Свобода руху трудових мігрантів поширювалася на всі сфери зайнятості, крім державної служби. Щодо обмежень, то вони допускалися лише з позиції громадського по-

рядку та безпеки, а також в частині охорони здоров'я людей. Не зважаючи на прогресивний характер, Хартія не набула юридично обов'язкової сили [15].

Ще одним важливим фактором трудової міграції є прорив у сфері інформації, що спостерігається у країнах збільш розвинутою економікою, що стало обставиною, яка спрощує процес міграції населення.

За Договором про ЄС 1992 р. кожен громадянин держави-члена автоматично визнавався громадянином ЄС та набував додаткових прав. Так, у ст. 8 було закріплено право на вільне пересування і проживання в межах територій держав-членів, яке стосувалося не лише трудових мігрантів.

Складовими частинами трудової міграції є рух капіталу, інформації, технології, політичний фон, соціальне становища, інтелектуальна міграція. Я.В. Петрова вважає, що основні постулати міжнародного міграційного руху : міграція стає більш інтенсивною; потоки людей мігрантів достатньо великі, але менш мобільні, на відміну потоків капіталів, товарів, технологій які не так залежать від державних та бюрократичних перешкод. Значну роль відіграє і кон'юнктура ринка праці [7]. Переміщення науково-технічних кадрів, інтелектуальна міграція має значну роль для мирового розвитку при адекватному використанні її можливостей, тому держави повинні формувати міграційну політику поєднання інтересів громадян [14].

Зростаючий вплив на соціально-економічний розвиток та демографічний розвиток спонукали вітчизняних та зарубіжних вчених шукати відповіді на запитання про те, які фактори сприяють розвитку внутрішньої та зовнішньої міграції. Е. Равенштейн [17]. В своїй праці «Закони міграції» Равенштейн сформулював «закони», згідно яких причини міграції криються в основному у різниці економічних умов розвитку регіонів, у перевазі мігрувати, у центри комерції або промисловості та ін.

Е. Лі розглядає міграцію як результат «позитивних» і «негативних» факторів, що впливають на мігрантів у країнах-реципієнтах і країнах походження. Згідно класифікації міграційних факторів, представленю Е. Лі, вони поділяються на чотири групи: фактори, які пов'язані з місцем походження; фактори, які пов'язані з місцем призначення; перешкоджаючи фактори; особисті фактори [18, ст. 50].

На думку М. Дущика, зовнішня трудова міграція може мати і позитивні ефекти, «пов'язані переважно з отриманням мігрантами досвіду роботи за кордоном, поширенням знання іноземних мов, особливо англійської та здійсненням заощаджень, які одночасно можуть бути використані і для підвищення рівня життя, і для початку власної справи» [20].

Вважаючи такі погляди дуже слушними, можливо відмітити, що використання фінансових трансфертів трудових мігрантів є питанням надзвичайно актуальним у зв'язку з необхідністю підвищення життя у країні – донори робочої сили, забезпеченні повернення мігрантів у рідну державу, а також з огляду на необхідність детінізації грошових доходів населення та фіскальних надходжень до державного бюджету.

Для пошуку детермінант означених змін слід проводити історичний їх огляд і визначити ключові події і відповідні зміни у економіко-соціальному середовищі України, які стали поштовхом до інтенсифікації міграційних процесів. Детермінанти міграції на макроекономічному рівні з індивідуальними мотивами обмежена факторами, що впливають на життя людей. Так, наприклад, кількість населення великих міст неухильно зростає як за рахунок природного приросту так і за рахунок міграції.

Зробивши аналіз «транзитивних» теорій міграції, можна припустити, що вони узагальнюють емпіричні закономірності, які існують між економічними і демографічними змінами міграційних процесів.

Пошук ефективної моделі регулювання міграційних процесів став та залишається актуальним та найскладнішим завданням для ЄС. З цією метою відбувається активне обговорення питань щодо удосконалення законодавства ЄС у сфері міграції [16].

Оцінка тенденцій розвитку міграційних процесів у ЄС дозволило визначити вплив міжнародної інтеграції на їх особливості. В у країнах ЄС зберігаються істотні відмінності в національних міграційних політиках, однак поступово формується наднаціональний підхід до регулювання міграції населення, в основі якої знаходиться гнучка модель взаємодії країн-членів та концепція «м'якого права». Упроваджується єдина система управління міграційними потоками, у тому числі єдиних правил залучення вчених, молоді та студентів.

Дослідження особливостей трудової мі-

грації на просторі України сприяє на регіональний розподіл людського капіталу, що на початкових етапах виникнення міграції певний регіон залишають кваліфіковані працівники з високим рівнем освіти, пізніше з утворенням і розвитком соціальних мереж між країною до процесу міграції залучаються і інші представники мігруючого населення. У результаті історичних обставин Україна традиційно включена у процеси міжнародної міграції населення. Дослідження джерельної бази вітчизняної та зарубіжної історіографії про двостороннє співробітництво України і Республіки Польща є історично зумовленим процесом двох держав із спільною історією та спільним кордоном. Серед емігрантів переважають люди, які знаходяться у шлюбі і не планують повернення на батьківщину, що пізніше може призвести до переростання трудової міграції в родинну.

В багатьох приймаючих країнах соціальне визначення виду діяльності трудових мігрантів залежить від кількості мігрантів, які в ньому задіяні. Підприємство з великою кількістю мігрантів набуває статусу непрестижного, що відштовхує громадян приймаючої країни на ньому працювати.

Чим довше відбувається міграція в Європейську країну, тим складніше її регулювати, що пов'язано з нарощуванням зв'язків між мігрантами та розвитком інфраструктури міграції. У внутрішньому аспекті вони націлені на адаптацію національної системи регулювання до вимог глобального середовища, зокрема режимів в'їзду/виїзду до міжнародних стандартів, що передбачають диференціацію міграційних потоків відповідно до економічних установ, розвиток політики щодо адаптації мігрантів тощо.

Євроінтеграція України так чи інакше торкається ринків праці всіх країн, провокує новітні тенденції у міграційних процесах, що в свою чергу, потребує змін теоретичних та методологічних підходів до вивчення нової реальності трудової міграції кваліфікованих кадрів. Тому треба змінювати наслідки міграції для суспільства.

Якщо розглядати основні тенденції економічної науки у сфері теорії міграції, звертає на себе увагу очевидна еволюція світогляду вчених економістів, які кількісно розглядали фактори до аналізу якісних мотивів, що забезпечують міграційні потоки та причини цього демографічного феномену.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Комплексним дослідженням джерельної бази вітчизняної та зарубіжної історіографії доведено що економічні міграційні процеси України і Республіка Польща є історично зумовленим процесом двох держав із спільною історією і спільним кордоном який базується в тісному зв'язку з внутрішнім соціально економічним і політичним розвитком двох сусідніх держав. Регулювання міграційних процесів в Україні в умовах євроінтеграції полягає у визначенні історико правових передумов, становлення та розвитку економічного співробітництва з урахуванням нових внутрішніх і зовнішніх чинників євроінтеграційних намірів України.

Політика регулювання міграції кваліфікованих кадрів повинна чітко сполучатися із завданнями економічного і соціального розвитку країни, а для цього вона за необхідністю вибудовується як досить жорстка, що здатна формувати міграційні потоки, які відповідають потребам національної економіки певної країни.

Література

1. Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріали / за заг. ред. М. В. Буромського. – Х. : Право, 2015. – 328 с.
2. *Калінеску Т. В.* Трансформація суспільства: регулювання соціально-економічних відносин та населення: монографія / Т. В. Калінеску, О. О. Зеленкло, Д. О. Ніконова. – Севе-родонецьк: СТУ ім.В. Даля, 2017. – 240 с.
3. *Кулабухова А. В.* Інститут громадянства Європейського Союзу (загальнотеоретичне дослідження): дис. канд. юрид. наук: 12.00.01/ Кулабухова Альона Володимирівна. –Х., 2016. – 214 с.
4. *Лібанова Е. М.* Зовнішні трудові міграції населення України / Е. М. Лібанова. – К.: РВПС України НАН України, 2002. – 206 с.
5. *Маліновська О.* Трудова міграція : соціальні наслідки та шляхи реагування / О. Маліновська. – К: НІСД, 2011. – 40 с.
6. Пирожков С.И., Миграция как вызов современной безопасности / С.И. Пирожков, А.У. Хомра // Стратегічна панорама. – 2011. №1. – с.183-190.
7. *Петрова Я. В.* Міжнародна міграція населення як складова глобалізації та інтеграції сучасного суспільства / Я.В. Петрова / Я. В. Петрова // Вісник ОНУ. – 2008. – Т. 13, №5. – С. 851-857.
8. *Позняк А.* Внешняя трудовая миграция в Украине как фактор социально – демографического и экономического развития / А. Позняк. – К., 2012. – 212 с.
9. *Рыбаковський Л. Л.* Миграция населения (вопросы теории) / РАН, Институт социально – политических исследований. – М., 2003. – 239 с.
10. *Бут Т. П.* Управление трудовым потенциалом предприятия путём усовершенствования системы мотивации // Инновационные подходы к решению социально-экономических, правовых и педагогических проблем в условиях развития современного общества : Материалы I Международной конференции / Т. П. Бут, Р. О. Комар, Д. С. Ревенко. – Старый Оскол, 2015. – 207 с.
11. *Тиндик Н.* Адміністративно-правовий механізм регулювання міграції в Україні : автореферат дисертації д-ра юрид. наук: 12:00:07 / Тиндик Н. П.; Нац. унів-т держ. подат. служби Укр. – К., 2009. – 48 с.
12. *Хомра О.* Міграція населення: теорії, методики дослідження. – К.: Наукова Думка, 1979. – 146 с.
13. *Цевух Ю. О.* Розвиток міграційних процесів в країнах Європи / Ю. О. Цевух // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць ОДЕУ. – 2011. – №3(43). – С. 213-218.
14. *Ярошенко В. І.* Вплив міграційних процесів на ефективність функціонування професійного ринку праці / В. І. Ярошенко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2009. – № 9 (100). – С. 144-151.
15. *Бабушкін О. О.* Міграційні процеси в ракурсі економіко-правових відносин / О. О. Бабушкін, Р. О. Комар // Часопис економічних реформ. – 2108. – №4(32). – С. 62-68.
16. *Винничук Ю.* Що означає трудова міграція українців / Ю. Винничук. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: https://biz.censor.net.ua/resonance/3089154/scho_oznacha_trudova_mgratsya_ukrantsv
17. *Ravenstein T. G.* The Laws of Migration / T. G. Ravenstein. // The Journal of the Statistical Society of London – 1885, VOL. 48, №2. – P. 167–235.
18. *Lee E. S.* A Theory of Migration / E. S. Lee// Demography, - 1966. – Vol.3(1). - 1966. P. 47-57
19. *Bielska A. et al.* Trzy lata członkostwa Polski w Unii Europejskiej / A. Bielska // Bilans korzyści i kosztów społeczno-gospodarczych związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Polska na tle regionu. — 2007. — Т. 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://www.researchgate.net/>

20. *Duszczyk M.* Upolitycznienie kwestii demograficznej (starzenia się ludności) w Polsce [Електронний ресурс] / М. Duszczyk, М. Lesińska, К. Matuszczyk // Оśrodek Badań nad Migracjami, Uniwersytet Warszawski / Studia i Materiały. — 2015. — Nr 5. — Режим доступу: http://migageing.uw.edu.pl/wp-content/uploads/sites/36/2015/07/SiM_05.pdf

21. *Kaczmarczyk P.* Economic impacts of emigration in Poland and the Baltic states / P. Kaczmarczyk, M. Okólski // FAFO Papers. — 2008. — № 01.

References

1. *Buromensky, M. V.* (2015). Fundamentals of European Union law: normative materials. Kharkiv: Right, 328.

2. *Calinescu, T. V. & Zelenco, O. O. & Nikonova, D. O.* (2017). Transformation of society: regulation of socio-economic relations and population. Severodonetsk: V. Dahl SNU, 240.

3. *Kulabukhova, A. V.* (2016). Institute of Citizenship of the European Union (general theoretical study): Diss. .candidate lawyer sciences: 12.00.01 / Kulabukhova Alena Vladimirovna. Kharkiv, 214.

4. *Libanova, E. M.* (2002). External labor migration of the population of Ukraine. Kyiv: RVPS of Ukraine of the National Academy of Sciences of Ukraine, 206.

5. *Malinovska, O.* (2001). Labor Migration: social impact and response. Kyiv: NISS, 40.

6. *PyrozHKov, S. I. & Homra, A. U.* (2011). Migration as a Challenge to Modern Security. Strategic Panorama, 1, 183-190.

7. *Petrova, Ya.* (2008). V. International migration of the population as a component of globalization and integration of modern society. Visnyk ONU, 13, 5, 851-857.

8. *Poznyak, A.* (2012). External labor migration in Ukraine as a factor of socio-demographic and economic development. Kyiv, 212.

9. *Rybakovskii, L. L.* (2003). Population Migration (Theory Problems). Moscow: Russian Academy of Sciences, Institute for Socio-Political Studies, 239.

10. *Booth, T. P. & Komar, R. O. & Revenko, D. S.* (2015). Management of the labor poten-

tial of the enterprise through improvement of the system of motivation. Innovative approaches to solving socio-economic, legal and pedagogical problems in the conditions of the development of modern society: Materials 1 International Conference, Stary Oskol, 207.

11. *Tyndik, N.* (2009). Administrative and legal mechanism of regulation of migration in Ukraine: the dissertation dissertation author Dr. jurid. Sciences: 12:00:07. Kyiv: National University state taxes service, 48.

12. *Homra, O.* (1976). Population migration: theory, research methods. Kyiv: Science. Opinion, 146.

13. *Tsevukh, Yu.O.* (2011). Development of Migration Processes in European Countries. Visnyk socio-economic research: Sb. Science. Fraction of ODEU, 3(43), 213-218.

14. *Yaroshenko, V. I.* (2009). The Influence of Migration Processes on the Effectiveness of the Functioning of the Professional Labor Market. Formation of market relations in Ukraine, 9 (100), 144-151.

15. *Babushkin, O. & Komar, R. O.* (2018). Migration Processes in the Context of Economic-Legal Relations. Time discription of Economic Reforms, №4 (32), 62.

16. *Vinnychuk, Y.* (2018). What does the Ukrainian migrant workers mean? Retrieved from: <https://biz.censor.net.ua>

17. *Ravenstein, T. G.* (1885). The Laws of Migration. The Journal of the Statistical Society of London, 48, 2, 167-235.

18. *Lee, E. S.* (1996). A Teory of Migration. Demography, 3(1), 47-57.

19. *Bielska, A.* (2007). Three years of Poland's membership in the European Union. Balance of socio-economic benefits and costs related to Poland's membership in the European Union – Poland against the background of the region, 1.

20. *Duszczyk, M. & Lesińska, M. & Matuszczyk, K.* (2015). Politicization of the demographic issue (population aging) in Poland. Center for Research on Migration, University of Warsaw. Studies and Materials, 5.

21. *Kaczmarczyk, P. & Okólski, M.* (2008). Economic impacts of emigration in Poland and the Baltic states. FAFO Papers, 01.

Стаття надійшла до редакції : 01.02.2019 р.

Стаття прийнята до друку: 29.03.2019 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Комар Р. О. Економіко-правові засади регулювання міжнародних міграційних процесів / Р. О. Комар // Часопис економічних реформ. – 2019. – № 1 (33). – С. 28–35.

